

Pevnost Josefov u Jaroměře dobytá!

Pevnost Josefov byla 230 let po předání do užívání dobytá armádou chovatelů harckých kanárů! Nešlo však o nějakou recesi nebo žánrovou bitvu milovníků vojenské historie. V prostorách tzv. nového důstojnického pavilónu, v sále bývalého důstojnického kasina, dnes nazývaném Důstojnická beseda, se totiž ve dnech 2. – 8. ledna 2017 konala již 81. mezinárodní mistrovská soutěž ve zpěvu harckých kanárů za chovnou sezónu 2016. Celou akci zaštitil a podpořil i starosta města Jaroměře Ing. Jiří Klepsa.

V těchto památných prostorách byl ubytován i zakladatel města císař Josef II., když byla pevnost v roce 1787 předávána do užívání. Jeho bronzová socha vévodí přilehlému náměstíčku. Traduje se, že při prohlídce pevnosti se císař zastavil u hradební zdi a poklepal prstem na jednu z cihel. Když se ho udivený doprovod otázal, cože to činí, Josef odvětil, že zkouší, zda cihly jsou ze zlata. Stavba pevnosti totiž stála na tehdejší poměry obrovskou sumu 10,5 milionu zlatých. Z vojenského hlediska však byla stavba jak Josefova, tak podobného Terezína, fiaskem a obě stavby představovaly zbytečně vyhozené peníze. Pevnost byla vybudována k nutné obraně severní hranice rakouské říše proti agresivnímu Prusku po ztrátě území ve Slezsku, konkrétně k ochraně průmysku mezi Orlickými horami a Krkonošemi, kudy do české kotliny tradičně pronikal nepřítel. Na rozdíl od středověkého opevnění měst vysokými hradbami, které již nebyly schopny odolávat palbě stále dokonalejšího obléhacího dělostřelectva, barokní, tzv. bastionové opevnění, mělo předsunutý ochranný zemní val a hradby byly sníženy na jejich výšku. Složitý systém příkopů a předsunutých, prostorově členěných hradebních valů, umožnil déle odolávat dělostřelectvu. Na území Čech byly podle těchto zásad francouzské meziérské školy vybudovány tři mohutné městské bastionové pevnosti: Hradec Králové (1766-1789), Terezín (1780-1790) a Josefov (1781-1791). Žádná z těchto, ve své době nejmodernějších pevností, svůj úkol nikdy neplnila. Krátce po jejich vybudování došlo totiž na přelomu 18. a 19. století k zásadní změně v samotném způsobu vedení války. Byly nasazeny početné, masové armády a tyto osamocené pevnosti se staly zbytečnými, protože vojsko je mohlo obejít a nebylo nutné je dobývat. Místo jednotlivých obranných pevností se začaly budovat souvislé obranné linie. Josefov se ani za napoleonských válek (1803-1815) neuplatnil jinak, než jako vězení pro zajaté Napoleonovy vojáky a při dalším střetu s Prusy, během prusko-rakouské války v roce 1866, pruská vojska obešla Josefov obloukem mimo dostřel pevnostních děl a utkala se s rakouskými vojsky u Hradce Králové. Ale i když pevnost Josefov v roce 1888 přestala mít formálně statut pevnosti, nadále byla posádkovým městem a objekty uvnitř hradeb, zbrojnice, kasárna, zásobovací sklady nebo nemocnice byly nadále využívány armádou. Díky tomu se Josefov zachoval jako pozvolna chátrající klenot pevnostního stavitelství 18. století. V jeho zdech sloužili nejprve vojáci mnohonárodnostního Rakouska a poté Československa. Za 1. světové války a po ní zde byl zajatecký tábor, kde bylo ubytováno až 38 tisíc válečných zajatců. V průběhu 2. světové války tu bylo cvičiště Wehrmachtu a po válce opět zajatecký tábor. Tvář pevnostního města poznamenala okupace sovětskými vojsky (1968-1991). Z následků jejich pobytu se zdejší zástavba dodnes vzpamatovává. Například v důstojnickém kasinu, kde naše soutěž probíhala, Rudá armáda měla promítací sál, který byl po jejím odchodu v totálně havarijním stavu.

Následná důkladná rekonstrukce ho uvedla opět do původního stavu a my jsme si jej zase užívali v celé jeho historické nádheře. Paradoxně největší ranou do života městečka uvnitř staré bastionové pevnosti, od počátku pevně spjatého s vojskem, nebyly ani okupace cizími armádami nebo demolice bran a hradeb, ale trvalý odchod vojáků z města v polovině 90. let 20. století. Díky tomu Josefov dnes na mě a další neznalé návštěvníky působil jako opuštěné město duchů. Ale zdání klame a město se opět snaží zvednout na nohy a Důstojnická beseda i některé opravené části města na nás opět dýchnou zaniklou noblesou C. & K. mocnářství. Hlavní atrakcí pro turisty jsou prohlídky podzemních chodeb nebo částí zrekonstruovaných hradeb a bastionů. Však i kanárkáři se vypravili na prohlídku podzemí, doprovázeni skvělým průvodcem Karlem Kulhavým, jenž o historii pevnosti dokázal poutavě vyprávět. Dalším důkazem turistického potenciálu do budoucna je například citlivě zrekonstruovaný Penzion Wunsch, kde nás několik bydlelo. Kdysi v roce 1791 to byl první postavený civilní dům ve městě (v pevnosti tehdy směli bydlet jen měšťané, kteří měli prokazatelně zásoby na pět měsíců). Nedaleko naší ubytovny žila v letech 1838-1839 v Hotelu Veselý i Božena Němcová a určitě se tudy procházela cestou na její oblíbenou vyhlídku na hradbách. Podobně i Naďa Urbánková, která zde pracovala po maturitě jako sestra v nemocnici, než odešla do Divadla Semafor.

Ale k naší soutěži. Její uspořádání si vzala za úkol organizace kanárkářů z Hradce Králové v čele s předsedou Petrem Rudolfem ve spolupráci s Krajským sdružením ČSCH Královéhradeckého kraje. Ukázala se tady pravdivost rčení, že: „na velikosti nezáleží“ (což některé ženy zpochybňují), protože chovatelům malých kanárků pomohli chovatelé nejenom slepic, konkrétně pánové Miloslav Hertl a Josef Šolc st. Oba dokázali díky své „neúnavné práci“ se sponzory a institucemi zajistit nebývalé dobré materiální a finanční zázemí pro soutěž. Petr Rudolf si vzal za úkol péči o kolekce a splnil je na výbornou. Příprava kolekcí je totiž, kromě tréninku u chovatele doma, podstatná pro to, zda kanáři mají chuť zpívat nebo ne. Je potřeba vyvážit osvětlení, krmení, teplotu a plno dalších faktorů k úspěšnému předvedení kolekce při vlastním posouzení, které trvá 30 minut a je vlastně jedinou šancí k dobrému umístění na této soutěži. Pokud kanár nezaspívá nebo vynechá nějakou zpěvnou tůnu, je celoroční práce chovatele pryč. Počasí bylo také příznivé, pěkně mrzlo, a tak letos nezaspíval pouze jeden kanár a všichni kanáři přinesli všechny tůny, což je extrémně dobrý výsledek. Petrovi účinně asistovali nosiči kolekcí Josef Tichý, Bc. Jiří Dušek a Karel Plachetka a na regulérnost celé soutěže dohlíželi garanti, za českou stranu Ing. Ladislav Svoboda a ze Slovenska Daniel Buroň. Tým organizátorů z Hradecka dokázal i díky vstřícnosti správkyně sálu Důstojnické besedy z Městského kulturního střediska v Jaroměři paní Vladislavě Teichmanové krásně a účelně připravit prostory bývalého důstojnického pavilonu pro potřeby soutěže. Celou soutěž též velmi ochotně podporovala paní Ing. Bohumila Steklá, vedoucí kulturního odboru z Městského úřadu Jaromeř. Jak se ukázalo, harckých kanárů se jen tak nezbaví a osud se jí odvděčil tím, že během slavnostního večera vyhrála v tombole živého kanárka a krmení. Všude v prostorách, jindy vojensky strohých a nevlídných, byla znát citlivá, esteticky nadaná ženská ruka. A není divu, protože poprvé v celé známé historii našich mistrovských soutěží byla ředitelkou žena, nová mladá chovatelka Markéta Tallerová! Výzdobě vévodily její nádherné fotografie z chovu kanárů a ukázky starých klíček. Podařil se i tisk kalendářů, pohledů či samolepek. Markétě výborně asistovala a celý týden neúnavně pracovala Markéta Vystrčilová, druhá žena z hradecké organizace, která měla na starost mimo jiné i účetnictví. Jak trefně poznamenal Petr Rudolf, obě chovatelky jsou jeho pravá a levá ruka (což mu všichni chlapi závidíme).

Pojďme tedy k výsledkům soutěže. Letos soutěžilo 36 chovatelů s celkem 46 kolekcemi, z toho 10 ze Slovenska a 26 z České republiky. Kolekce posuzovali přísně anonymně tentokrát tři posuzovatelé (abecedně): Ing. Jan Holý, Miroslav Jankovič a Ing. Jiří Lucák, Ph.D., nejvyšší a nejnižší ohodnocení se škrtilo a platné se ponechalo prostřední posouzení. Kromě toho byla vyhlášena i soutěž jednotlivců, kde se zúčastnili jen dva chovatelé. Všechny výsledky pečlivě zpracoval RNDr. Pavel Pivoňka. Ten už tradičně věnuje spoustu času této mravenčí práci. Je takovým nenápadným členem realizačních týmů, věčně někde zavřený v místnosti sám, kdy všichni ostatní už se dávno baví a on musí zpracovat čísla a výsledky do úhledných tabulek. Vůbec si neumím bez jeho nedocenené práce soutěže představit (a když konečně skončí s úlohou cifřspíóna, začne zájemcům odměňovat léky pro kanáry), klobouk dolů. Všechny výsledky byly vydány ve vkusném katalogu včetně historického přehledu, spolu s přehledem sponzorů, fotografií nejstaršího poháru a dalších. Pro soutěžící jistě důležitý zdroj informací.

■ *Dále uvedu jen krátký přehled nejlepších umístění:*

1. Jiří Vrňata (ZO Canaria Praha) - 358 bodů, **Mezinárodní Mistr a Mistr České republiky**
2. Břetislav Severa (ZO Brno) - 356 bodů
3. Jaroslav Choreň (ZO Kanária Bratislava) - 356 bodů, **Mistr Slovenské republiky**
4. Mikuláš Andrejkovič (ZO Košice) - 355 bodů
5. Josef Sikora (ZO Třinec) - 354 body
6. Bc. Jiří Dušek (ZO Rychnov nad Kněžnou) - 354 body
7. Karol Bustin (ZO Kanária Bratislava) - 353 body
8. Bohumil Fábera (ZO Buštěhrad) - 351 bod
9. Jozef Petráš (ZO Martin) - 349 bodů
10. Petr Rudolf (ZO Hradec Králové) - 348 bodů.

■ *Soutěž základních organizací přinesla tyto výsledky:*

1. ZO Kanária Bratislava (Choreň, Bustin, Kubík) - 1056 bodů
2. ZO Brno (Severa, Vychodil, Demel) - 1050 bodů
3. ZO Canaria Praha (Vrňata, Loučka, Linhart) - 1046 bodů.

■ *Nejpočetněji* byla zastoupena (8 kolekcí a jeden jednotlivec) a pohár o nejpočetnější spolek dostala ZO Brno.

■ *Vyhodnocení nejlepších túr:*

Josef Sikora získal cenu za nejlepší duté role - 96 bodů

Mikuláš Andrejkovič podtrhl úspěch ještě nejlepšími basy - 95 bodů

Jiří Vrňata měl nejlepší duté zvonky (losem) spolu s Břetislavem Severou - 69 bodů

Ing. Dušan Calábek získal pohár za nejlepší píšťaly - 70 bodů.

Zajímavá je tabulka nejlepších kanárů, která nemusí úplně kopírovat výsledky kolekcí. To když do kolekce je zařazen některý jen do počtu nebo naopak je tam jeden kanár vynikající. Nejlepším kanárem soutěže byl vyhlášen harcký kanár s číslem 604 Mikuláše Andrejkoviče, samozřejmě se ziskem 90 bodů (24-25-17-17-7) a bez jediné chyby.

Vedle soutěže kolekcí, která je to hlavní, byla vyhlášena i soutěž jednotlivců, která je míněna jako soutěž útěchy pro ty, kteří kolekci čtyř dobrých kanárů dohromady nepostaví nebo pro posuzovatele, kteří se svou kolekcí nesmí soutěžit. Jednotlivce posoudil RNDr. Pavel Pivoňka a zvítězil v ní posuzovatel Miroslav Jankovič před Davidem Severou.

Letošní vítěz Jiří Vrňata potvrdil pozici špičkového chovu, který mnozí pokládají za nejlepší u nás. Navíc mu jarní odchovy vyšly, podle jeho slov, velmi dobře, takže bylo z čeho vybírat. Letos se mu vydařily i spodky, se kterými Jirkův kmen občas bojuje, resp. kanáři jsou jemní s výbornými dlouhými dutými a basovými rolemi a někdy už jim na píšťaly nezbyvá tolik sil. Letošní Jirkovy výborné spodky korunoval pohár za nejlepší dutozvonky. Ještě vysvětlení pro ty, co harcké kanáry nechovají. Nebavíme se tady o spodním prádle, ale o „vrchních“ tůrách, tedy duté a basové roli a o „spodních“ tůrách, tedy dutozvoncích a píšťalách. U kanárů je důležité, tak jako u žen, pro dobrý vršek nepřehlédnout pěkný spodek! Druhý Břetislav Severa má tradičně krásné kanáry a i tentokrát jeho kolekce předvedla mistrovský zpěv, jen ten stolák už to nevydržel a zlobil občas s tlukotem, ale jinak nádhera. Mistrem Slovenska se stal třetí v celkovém pořadí Jaroslav Choreň s velmi pěknou kolekcí, kde ani tolik nevadily trestané zvonky. K jeho prvnímu mistrovskému titulu velmi gratulujeme. Spolu se 7. v pořadí Karolem Bustinem a 15. Peterem Kubíkem se celá bratislavská výprava velmi dobře umístila a Miro Jankovič, který za úspěchy v pozadí určitě stojí, naznačil kvalitu svého chovu alespoň v jednotlivcích. O jeden bod vedle bronzového mistra se umístil další slovenský reprezentant Mikuláš Andrejkovič z Košic. Vyplatilo se takovou dálku s krásnou kolekcí, v které byl i nejlepší kanár soutěže, přijet. Josef Sikora na 5. místě se pravidelně dobře umísťuje, ale tentokrát je to znovuzrození, protože jeho chov, zdecimovaný chorobou, bylo nutné znovu obnovit. S pomocí kamarádů se mu povedl krásný comeback. Jirka Dušek se šestým místem vyhoupl na svůj dosavadní vrchol na mistrovské soutěži. V kraji Aloise Jiráka je to jeden z nejlepších chovatelů kanárů a obětavě pomohl i organizátorům soutěže. Bohouš Fábera je s 8. místem spokojený, ale protože jsem měl tu čest posuzovat místní soutěž v Buštěhradě, vím, že má na víc a to ostatně každoročně potvrzuje. Jožo Petráš na 9. místě udržel vlajku martinských chovatelů vztyčenou. (A hlavně!, jak ukázal na večírku, je to naprosto nepřekonatelný a úžasný tanečník a lev salonů.) Petr Rudolf, který se zasloužil o zdar celé mistrovské soutěže a vůbec o to, že se konala ve východních Čechách, se dočkal i chovatelské satisfakce v podobě 10. místa. Petře, určitě by bylo dobré do budoucna tento kvalitní chov udržet! Pokud se podíváme dále do pelotonu chovatelů, je tu trochu smolné 20. místo Josefa Kozara, který se většinou drží na medailových pozicích. Další smolař je Adolf Císař, který před pár týdny vyhrál mistrovství Bavorska, ale tady v Čechách byl „až“ 22. prostě to má blíž do Bavor. Jinak se objevilo i pár nových jmen chovatelů, kteří absolvovali svůj první mistrák. Přeji jim, aby se jim v budoucnu dařilo ještě víc.

Vyhlášení výsledků proběhlo v imponantním prostředí historické Důstojnické besedy. Večerní program profesionálně moderovala Markéta Tallerová. Na úvod proběhla scénka s vojáky v historických uniformách C. & K. mocnářství s příběhem z doby, kdy pevnost byla pod nadvládou vojáků a ne kanárkářů. Pěkný byl i pohled na vystoupení mažoretkového dorostu. Mimo chovatelů setkání zdobila i účast čestných hostů, kteří se podíleli na zdaru celé akce, jako např. Bc. Karel Klíma ze zastupitelstva Královéhradeckého kraje. Z Českého svazu chovatelů jsme rádi uvítali Slavomíra Brožka, který velmi dobře chápe důležitost „malých“ odborností. Nový generální

sekretář Ústředního výkonného výboru ČSCH Ing. David Rameš měl konečně možnost setkání s naší skvělou partou kanárkářů – doufám, že jsme ho nezklamali. Též letitý příznivce naší odbornosti, předseda Ústřední odborné komise chovatelů okrasného a exotického ptactva ČSCH, Ing. Jiří Čumíček věnoval do soutěže a osobně předal dva poháry. Velmi vítaný byl i Ing. Jan Bouma, CSc., spolupracovník Ústřední odborné komise chovatelů zpěvných kanárů ČSCH, jinak úspěšný chovatel zdobněných dvojlemonovaných barneveldek, krásných slepiček. Možná by mu šli i ještě drobnější kanáři?!

Po oficiální části bez většího prodlení už následovala večeře, zábava, pití a hlavně přátelské diskuze o všem možném, hlavně o harrckých kanárech. Krásné setkání s kamarády doplnil tradičně Petr Rudolf svým hudebním vystoupením, které si v ničem nezadalo s následujícím profesionálním duem. No, došlo i na tanec a zábava se protáhla i decentně přes půlnoc. Před tím ještě byla vylosována velmi dobře obsazená tombola s opravdu hodnotnými cenami. Žádné skleničky po tetičce, ale např. překrásné výrobky z křišťálu z Poděbrad, znamenité kravaty s chovatelským motivem nebo nádherné, zarámované fotografie z kanárkářského chovu od Markéty Tallerové, na které si výherci poté žádali její autogram.

Druhý den ráno jsme se rozjížděli domů a každý si odvážel nejen plno zážitků, ale také chovného materiálu. Takovéto setkání slouží právě i k navázání kontaktů, získání zkušeností a rad od špičkových chovatelů a též co nejlepších kanárů do chovu. Pro mě osobně je to vždycky nový impuls do další sezóny a už se těším na jaro na nové odchovy. Na zpáteční cestě mě ty hrozné provizorní cesty kolem Hradce Králové opět zavedly k Chlumci nad Cidlinou, takže jsem si hned vzpomněl na rebelující sedláky z roku 1775, kteří zde byli poraženi. Přestože i já jsem dopadl na mistrovství podobně jako oni, náladu mně to nezkazilo, protože, jak říkával už zakladatel olympijské myšlenky Pierre de Coubertin, nejlepší je to setkání s kamarády.

Kdo se letošní mistrovské soutěže nezúčastnil, může jen litovat, stálo to za to. Ale nic není ztraceno, protože další mistrovská soutěž se koná za rok v Poběžovicích u Domažlic a budou ji tentokrát společně pořádat poběžovičtí chovatelé a Ústřední odborná komise chovatelů zpěvných kanárů. Spojení dvou organizátorů se zkrátka velmi osvědčilo ☺. Před tím už letos v květnu proběhne letní soutěž na Šumavě. Všichni jste srdečně zváni.

MUDr. KAREL EDELMANN, Ph.D., fotografie RNDr. PAVLA PIVOŇKY najdete ve fotogalerii